

FEMINA

FEMINA

Robby De Letter

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Elke gelijkenis met bestaande personen of gebeurtenissen berust op louter toeval en mag als dusdanig worden geïnterpreteerd.

Schrijver: Robby De Letter

ISBN: 9789403725512

©RDL PUBLISHING

Voorwoord

Na een gezellig debat met vrienden over de dynamiek tussen mannen en vrouwen, vooral in relaties, werd duidelijk dat er nogal wat grieven zijn over de wijze hoe sommige mensen hun relatie verbreken. Aan mannelijke zijde reageert men dikwijls verbolgen wanneer een relatie, die in hun ogen geen tot weinig gebreken kende, abrupt eenzijdig wordt verbroken. Volgens mannen zijn het vooral vrouwen die relaties verbreken, maar klopt dat wel? In maar liefst 70% van de gevallen neemt de vrouw het initiatief. De gemiddelde leeftijd zou na het veertigste levensjaar zijn, waarbij een groot deel relaties van 10 tot 15 jaar worden beëindigd.

Nu kunnen we makkelijk met de vinger naar de vrouwen wijzen, maar dat zou niet correct zijn. Beter stellen we ons de vraag waarom mannen niet aan de wensen van de vrouw lijken te voldoen. De tijden zijn ontegensprekelijk veranderd en we mogen niet met een overdreven enthousiasme pretenderen dat het vroeger beter was. Vroeger was het anders, omdat de rollen tussen man en vrouw op een specifieke wijze werden gedefinieerd. Dit zorgde echter niet voor een beter huwelijk, eerder een gedwongen samenzijn, want wat zou de buitenwereld wel niet hebben gezegd wanneer die koppels uit de echt hadden willen scheiden? Dat vrouwen voor hun rechten op straat kwamen kunnen we alleen maar toejuichen, al ligt de ongelijkheid tussen man en vrouw ondertussen achter ons. Beide geslachten hebben evenveel rechten, maar worden niet altijd op een gelijkwaardige manier behandeld. Zowel vrouwen als mannen worden nog steeds gediscrimineerd, al lijken de cijfers de goede richting uit te gaan.

Het feminisme heeft echter haar stempel op de geschiedenis gedrukt. Sinds Simone de Beauvoir vrouwen aanmoedigde het huwelijk en moederschap als valstrik te beschouwen is er heel wat inkt over het feminisme gevloeid. Verschillende golven lieten haar evolueren tot iets waar de hedendaagse vrouw zichzelf niet meer in herkent. Men strijdt nog steeds voor vrouwenrechten, ondanks zij dezelfde rechten als hun mannelijke wederhelft bezitten. Natuurlijk is het goed om het verleden niet uit het oog te verliezen, maar er zijn nog weinig kenmerken van de oude glorie te herkennen. Tegenwoordig staat feminisme niet meer

voor gelijkheid synoniem, maar voor anders zijn en daar knelt het schoentje.

De moderniteit beweegt zowel man als vrouw ertoe om anders in het leven te staan en zich zoveel mogelijk van oude waarden en normen te distantiëren. Een evoluerende maatschappij dringt dat zelfs op, maar gooien we daarmee het kind met het badwater niet weg? Als we de geschiedenis niet langer als een fundament mogen beschouwen, moeten we er niet van opkijken dat er zoveel scheidingen tot stand komen. Natuurlijk was het vroeger niet beter, maar over vandaag hoeven we ook niet te pochen. Misschien moeten mannen en vrouwen beter nadenken over hoe ze elkaar kunnen aanvullen in plaats van afstand van elkaar te nemen. De grotere autonomie van de mens speelt niet altijd in zijn voordeel, wanneer geen ander wezen naast hem wil plaatsnemen.

Als ik naar de bikkelharde strijd tussen man en vrouw kijk word ik droevig, want het geeft weer hoe ver we van dat ideaal zijn afgedwaald. In Femina geef ik weer tot wat haat in staat is, hopend dat we allemaal tot besef komen, dat er maar één begaanbaar pad voor ons ligt. Het is de weg waar we samen over moeten gaan. Laten we met eerbied voor elkaar blijven zoeken waar die weg ons heen brengt.

Ik wens u alvast veel leesplezier,
Robby De Letter

1

De avond zat met dikke wolken aan de hemel vastgeklit, toen we in de garage van Finley samenkwamen. Op café gaan deden we niet meer, althans niet om vergaderingen te houden. Niemand had verwacht dat Fortuna na vier jaar nog zou bestaan. Opgericht als afleiding, om één avond in de week van de vrouwen weg te zijn, bleven we manieren zoeken om toch maar samen te komen. Sinds die eerste dag was er heel wat veranderd.

Tom was verbaasd toen ik en Sanne uit elkaar gingen. Het ging al een tijdje niet goed tussen ons. Net als mijn vrienden had ik zolang mogelijk op facebook voor het nodige theater gezorgd, hopen dat niemand de echte situatie zou doorzien. Het heeft twee maanden geduurd voordat ze weg was. Twee maanden waarin ze haar beslissing kon heroverwegen, maar dat deed ze niet; dat doen ze nooit. Haar besluit was eerder gemaakt. Er was reeds een nieuw leven gecreëerd.

Sanne vertrok met een goed gemoed, terwijl ik de resten van mijn oude leven aan elkaar kon lijmen. Misschien had ze een midlifecrisis, een coup de foudre, was ze beu om de moeder van ons gezin te spelen. Een rol die ze nooit echt had vervuld. Gedurende een samenzijn van vijftien jaar bleek ze nochtans uitstekende acteerkunsten te bezitten. Nooit kwam het in mij op dat ze op een dag werkelijk zou vertrekken. Mijn verhaal was niet veel anders dan dat van Tom, André, Dex en Finley.

Alleen John en Tita waren nog bij elkaar, al kon je in dat geval, moeilijk van een echte relatie spreken. Heel de buurt was van de escapades van Tita op de hoogte. Geen wiskundige kon bijhouden hoeveel keer ze hem had bedrogen. John was een goede vader, een harde werker en zou nooit iets doen wat zijn vrouw zou kunnen schaden. Toch niet bewust, want onbewust deden we dat allemaal.

Op de dag dat Sanne vertrok kon ze een resem aan relatieproblemen bovenhalen, terwijl ze de jaren daarvoor, de lippen stijf op elkaar hield. Wat hadden die jaren dan precies betekend? Volgens mij werden onze vrouwen niet verplicht om bij ons te blijven, noch verlangden wij, dat

ze op iedere familiefoto zouden lachen. Waarom moest het zo gaan? Waarom vonden ze het noodzakelijk dat hun mannen eerst jaren werden voorgelogen? Nu werden huwelijken voor de rechtbank vernietigd, kinderen als een pion in een schaakspel ingezet, terwijl een immense pijn onze zielen verteerde.

Een fenomeen van de nieuwe wereld zou Yvan het hebben genoemd. De tijd van onze ouders was voorbij, ook al hadden zij hun eigen problemen. Koppels van vroeger bleven bij elkaar, ondanks de leugens, die een huwelijk in stand konden houden. Na jaren van samenzijn durfde de affectie voor elkaar weleens te verdwijnen. Leugens om bestwil waren nodig om de schijn hoog te houden. Vrouwen van nu zijn niet langer bereid om volledig voor het huwelijk te gaan. Ik vraag mij zelfs af of ze daadwerkelijk het fundament van het huwelijk begrijpen. De stormen die we als koppel moeten trotseren, bestonden ook in het leven van onze ouders. Nooit werden die stormen als een orkaan ontvangen. Tegenwoordig kunnen een paar niet zo denderende weken voor een scheiding zorgen. De storm raast door een huwelijk om het sterker te maken, het koppel voor een toekomstige zwaardere storm voor te bereiden en de band tussen man en vrouw te vergroten. Bestonden er nog huwelijken als dat van mijn ouders? Niemand lijkt zich in de hechte waarden van het huwelijk te interesseren, alsof de moderniteit alle antwoorden met zich mee had gebracht.

Mijn leven is een teleurstelling. Al mijn harde werk heeft niets opgebracht. In een mum van tijd werd de wereld van mij afgenomen. Had ik dan gewoon moeten knikken en doorgaan?

'Tom!' zei ik luid. Het was vanavond zijn beurt om een verhaal te vertellen. Een verhaal dat we al tientallen keren hadden gehoord, een verhaal dat ons allemaal was overkomen. Op weg naar het ingebeeld podium dat met enkele bierkratten was opgebouwd, liet hij een bruine portefeuille uit zijn achterzak vallen. Een cadeau van zijn Ilse, die op hetzelfde moment zijn vriend aan het neuken was. Tom droeg een ongestreken witte broek, waarover een groene sweater van Lacoste hing. Voor een groep mensen spreken was bij hem al een tijdje geleden. Uit zijn broekzak verscheen een verfrommeld papier, waar de herinneringen van zijn oude leven waren opgetekend. Een leven waar hij naar snakte, een leven dat hem geluk had opgeleverd. Twee dochters

werden de vrucht van hun huwelijk, twee prinsessen die sinds de scheiding slechts één op twee weekends bij hem verbleven.

'Het was niet mijn keuze dat Ilse vertrok.' Zijn blik zwierf naar de groep mannen, waarvan sommigen niet meer zo nuchter waren. Vooral Dex Keers vond elke gelegenheid reden genoeg om zich dronken te voeren.

'Komaan, je kan het!' stak Finley hem een hart onder de riem. Finley was de gescheiden man van Marijke, die hopelijk vanop de bovenste verdieping van dit huis, niets kon horen. Hoewel Finley de hoop op een reünie bleef koesteren, was het dak boven zijn hoofd, nog het enige wat ze deelden. Ze kochten een huis dat geen van hen op zijn eentje kon betalen. De omstandigheden verplichtten hen om hier gescheiden van elkaar te blijven leven.

'Bedankt Finley,' schraapte Tom zijn keel. 'Ilse was mijn vrouw. Ja, dat horen jullie goed...was mijn vrouw. Acht maanden geleden trok ze de stekker uit onze relatie. Ik weet nog steeds niet waarom ze die beslissing heeft genomen.'

'Ze was je beu!' gooide Dex een blikje pils naar voren.

'Juist. Ja...ik bedoel... het zal wel zoiets geweest zijn, vermoed ik. Alleen begrijp ik niet waarom ze daar nooit een woord over heeft gezegd. Ik heb Marijke wel duizendmaal gevraagd of ze van me hield. Ik bedoel alleen...'

'Ja, wat bedoel je nou eigenlijk?'

'Finley, hou je kop,' richtte John zijn vuist in de lucht. 'Laat de man toch uitspreken.'

'Vooruit dan maar. Wat heb je ons te vertellen?'

'Ik heb Ilse in de middelbare school leren kennen. Ze was het meisje waar ik van droomde. Haar prachtige blonde krullen, die gladde rozige huid en een lach waar geen engel tegenop kon. Ja, dat was mijn Ilse.'

'Was?' vroeg Finley.

'Ze is niet meer dezelfde. Waarom is dat ineens veranderd? Ik snap het niet. De ene dag zaten we knus op de bank te netflixen en de volgende dag was ik een monster voor haar.' Er rolde een traan over zijn wangen. 'Het spijt me.'

'Je hoeft geen spijt te hebben, je kan er niets aan doen,' zei John meelevend. 'Die klotewijven zijn allemaal uit hetzelfde hout gesneden. Ze gebruiken mannen als wegwerpartikelen. Vijfentwintig jaar reed ik

met die verschrikkelijke truck om de koopwoede van mijn vrouw bij te houden. Samen kochten we een huis, een huis dat ik alleen heb afbetaald. Maar... ze is er nog. Ze is nog altijd niet weg, maar daar spreekt ze wel van.'

'Weer datzelfde verhaal over je huis?' vulde Finley aan. 'Laat het toch gaan man. Ze heeft je gepluimd. Begrijp je dat dan niet?'

'Ik begrijp het maar al te goed,' kruiste hij zijn armen en liet die als twee vrachtwagens op zijn borst rustten. 'Dat wijf heeft mijn leven verziekt.'

'Weet je wat mij tegen de borst stoot? We kunnen er niets aan doen. Ze hebben de vrije keuze om ons te verlaten.'

'Dat weet ik nog zo niet,' zei Dex en ontstak de eerste sigaar van de avond. Zelf was Dex ondertussen drie jaar van zijn Sandra gescheiden. *Nog geen moment spijt van gehad*, zei hij tegen vrienden en familie, terwijl hij het binnenin bestierf. Nog steeds volgde hij zijn ex-vrouw op de voet. Door een GPS-tracker onder haar Mini te monteren, kon hij precies weten waar zij naartoe ging. Wanneer ze niet onmiddellijk van haar werk naar huis reed, verzong hij daar de nodige verhalen bij. *De hoer*, dacht hij dan, ondanks dat die veronderstelling uit de lucht was gegrepen. Sandra was een huismoeder van drie kinderen. Volgens mij was ze het gewoon beu om met een beul als Dex te moeten samenleven. Een man die elke beweging in haar leven moest documenteren, om zich ervan te vergewissen, dat ze niet vreemd zou gaan.

'Wat weet je niet?' kwam André tussen. 'Aan de vrijheid van een mens kan je geen jota veranderen.'

'Is dat zo?' lachte Dex.

'Ja, dat is zo. Dat heet de vrije wil van een mens.'

'Juist ja... en wie heeft die vrije wil dan bepaald?'

'Weet ik veel,' haalde André zijn schouders op. 'God heeft dat bepaald!'

'Heeft God ook bepaald dat we een leven lang ongelukkig moeten zijn? Verbeter mij gerust als ik zeg dat de mannen van tegenwoordig niets hebben te zeggen. De wereld wordt door feministen geregeerd.'

'Je overdrijft,' sloeg André zijn rechterhand in de lucht. 'Is het niet normaal dat vrouwen een beter leven willen hebben?'

'En daarom moeten ze ons vertrappen?'

'Ze kunnen doen wat ze willen. Net zoals wij kunnen doen wat wij willen.'

'Nou, dat moeten we dan veranderen,' antwoordde Dex fier, alsof hij iets belangrijk had ontdekt. De overige mannen stonden perplex, wanneer die afschuwelijke woorden, als zoete honing over zijn lippen vloeiden. André schoof een stoel naast die van Dex.

'Hoe zou je dat willen aanpakken?'

'Heropvoeding.'

'Heropvoeding?' herhaalde ik.

'Ja Stan, heropvoeding. Het wordt tijd dat we terugnemen wat ze van ons hebben afgepakt. Mijn moeder gaf het advies een goede vrouw te zoeken. Wel, die zijn er niet meer en daar heeft ze zelf voor gezorgd. Haar generatie heeft alles kapot gemaakt. Vrouwen blijven niet langer bij één man. Bij de eerste barst in de relatie lopen ze weg.'

'In de armen van een ander,' zei Finley. 'Kutwijven, ze hebben alle macht in handen en waarom? Voor dat één pleziertje per maand!'

'Als we geluk hebben,' sloot Dex zich bij die veronderstelling aan. 'Het zijn geen feministen, maar egoïsten.'

'Of misschien doen vrouwen wat mannen al jaren doen?' vroeg André zich af, terwijl hij met zijn aansteker een blikje bier opendeed.

'Naïeveling, ze spelen een spelletje met ons.' De gedachte van Dex zwierf zich een weg door de kamer. Waren de momenten van liefde met onze vrouwen slechts scènes uit een toneelstuk geweest?

'Toen ik op de lagere school zat, heb ik nooit van een scheiding gehoord. Tegenwoordig kan je koppels die nog bij elkaar zijn op één hand tellen.'

'Stan, vrouwen hebben onze waarden overboord gegooid. Vroeger was het niet altijd beter, maar er was een standaard, welke koppels wilden behalen. Nu... nu is er niets meer. Wie kijkt nog op van een vrouw die vijftien bedpartners heeft gehad?' André had een punt. Sanne had hetzelfde met mij gedaan. Ik dacht de ware te hebben gevonden, tot de leugens kwamen bovendrijven. Tegen dan was het te laat en zat ik als een verliefde dwaas aan een relatie geketend. Een relatie die ik in eerste instantie nooit had mogen beginnen. Ik vertel u dit allemaal, omdat de tijd is aangebroken, dat de waarheid wordt verteld. Wat ik vooral wil bereiken is dat u inziet dat fortuna niet gek was. We hebben niet gehandeld voor eigen gewin, noch om vrouwen te kwetsen. Mijn

doel, ons doel was een betere gemeenschap creëren. Achteraf gezien had het allemaal bij die avond in de garage van Finley kunnen blijven, maar zo is het niet gegaan. Het werd de totstandkoming van iets formidabel, zonder we op dat moment beseften, hoe groot ons project ging zijn.

Een grimmige sfeer trok over het gezelschap, toen alle slechte herinneringen werden opgerakeld. Momenten van vreugde werden door momenten van pure haat opgevolgd. Dex kreeg gelijk. Wij mannen waren naïevelingen, slachtoffers van de vrije wil.

2

Ik heb een beslissing moeten nemen, waar ik niet trots op ben. Toch was er na vijftien jaar huwelijk geen andere mogelijkheid. Had ik beter nee kunnen zeggen toen Stan mij ten huwelijk vroeg? Misschien, ik... weet het niet, het is allemaal zo troebel in mijn hoofd. Op het moment zelf leek het de enige beslissing die ik kon nemen. Ik hield van hem, althans dat denk ik toch, nee... ik hield echt van hem. Op de huwelijkskaarten stond S&S forever: Stan en Sanne voor altijd. Toen ik de kaarten bij de drukker ging afhalen, leek die zin de waarheid te verkondigen. Vijftien jaar later bleek het de grootste leugen van mijn leven te zijn. Stan was lief, begripvol en stond meestal klaar wanneer ik hem nodig had. In zijn vaderschap is hij moeten groeien. Hij was niet voor de rol van vader in de wieg gelegd.

Het laatste jaar hebben we heel wat meegemaakt en ik was het beu om nog langer te doen alsof. Nee, het ging niet meer als koppel en ik hoefde daar niet langer een rol voor aan te nemen. Die laatste twee maanden waren verschrikkelijk, samenwonend, toch wetend dat we binnenkort zouden scheiden. Stan en ik hadden de kinderen op een rustige manier verteld wat er ging gebeuren, al kon hij zijn tranen niet bedwingen. Ik snap het wel, met al die veranderingen ineens, maar Jezus man, kon je niet even voor de kinderen een masker opzetten? Vic en Liesje waren er het hart van in. Het leek wel of ik hun papa voor een andere man aan de kant had geschoven. Dat was niet zo, dat was echt niet zo. Het was puur toeval dat ik Mike was tegengekomen, op een moment dat Stan mij beter had kunnen steunen. Ik snap dat de buitenwereld mijn keuze veroordeeld, maar wat had ik moeten doen? Bij Stan blijven omdat de maatschappij dat wou. Dat wou ik niet, dat kon ik niet.

Stan was niet meer de Stan van vijftien jaar geleden en ik ben niet meer de Sanne van toen. Niet alleen ons uiterlijk was veranderd. We leefden als broer en zus. Hij vond mij niet meer aantrekkelijk. Daar ben ik zeker van, ook al durft hij dat niet toegeven. Onze liefde was op. Dat besepte ik pas na jaren van steeds mijn beste zelve naar voren te schuiven. Nieuwe kleren, juwelen en elke dag de nodige make-up deden hem niets. Zijn interesse was weg. Het kon hem geen barst schelen.

Mike Lievendael was de Stan van vijftien jaar geleden. Een grote, robuuste dierenarts, waar mensen alleen goede dingen over konden vertellen. Niet lang geleden had hij een bijkomende praktijk in onze straat geopend. We hadden echter geen dieren, waardoor de kans klein was, dat ik hem zou tegenkomen. Toch besliste het lot daar anders over.

Samen met Ilse volgde ik een cursus zelfverdediging voor vrouwen. Tot mijn verbazing bleek Mike de lesgever te zijn. Ik vroeg mij af hoe hij twee praktijken en lesgeven kon combineren. Hij leek wel Superman. Iedere dinsdagavond kwam hij voor een klas begerige vrouwen te staan. Ik was geïntrigeerd om meer van hem te weten te komen, ondanks de schuld aan mijn ziel begon te vreten.

Stan zei achteraf dat Mike ons huwelijk op de klippen deed lopen, maar dat was larie. Ons huwelijk was dood, ook al beseften we dat toen nog niet. Stan heeft nooit kunnen verkroppen dat ik met Mike een affaire ben begonnen. Ergens begrijp ik zijn frustratie, maar het clubje mannen zal hem wel hebben opgevangen. Ik wil verder met mijn leven, het verleden achter mij laten en hopen dat we als ouders nog de juiste beslissingen kunnen nemen. Zo verschillend zijn we nu ook weer niet. Al zijn makkers zijn gescheiden, buiten John en Tita dan, al vraag ik me af wat beter was: scheiden of doen alsof.

Ilse had eenzelfde verhaal over Tom te vertellen, Sandra over Dex, Fie over André en Marijke over Finley. Ooit staken we elkaar de draak af, door het spel te spelen, waarin zoveel koppels waren verzeild. Het spel van het gelukkig samenzijn, het spel van de facebookberichten, het spel van de leugens. Volgens mij dacht niemand dat het op deze manier zou eindigen, maar het leven geeft niet altijd, wat we zouden willen. Laten we omarmen wat er nog is, want al de rest is weg.

Het was Marijke die als eerste aan de alarmbel trok, toen onze ex-mannen meer en meer in de garage onder haar huis samenkwamen. Op zich was het goed dat ze bij elkaar steun vonden, al leek dat niet hetgeen wat ze daar deden. Ze voerden iets in hun schild. Marijke zond een whatsapp bericht met de vraag om dringend samen te komen. Er zouden bepaalde dingen zijn gezegd, waar ze niet meer van kon slapen. Deze zaken waren zo verontrustend, dat het gevaarlijk zou zijn.

Ik vroeg aan Mike om op de kinderen te passen. Het was de eerste keer dat ik Vic en Liesje bij hem achterliet. Onderweg nam ik Ilse, Sandra, Fie en Tita in de Passat mee. Niemand wist waarom Marijke zo

overstuur was, maar ze was onze vriendin en we waren best nieuwsgierig wat onze ex-mannen van plan waren.

Het huis van Marijke was veel te groot voor een half gescheiden koppel. Een erfenis die ze met haar twee zussen moest delen. Zussen die enkel geld wilden, zonder de nalatenschap van hun familie te willen bewaren. Finley had vijftig procent van het huis op zich genomen, waardoor Marijke noodgedwongen met hem moest blijven samenwonen. Ze was ervan overtuigd dat hij nooit zijn deel zou willen verkopen, al was het maar om niet in de realiteit te moeten leven.

Marijke ontving het gezelschap vrouwen in een prachtige huiskamer, een overblijfsel van wat ooit een rijke familie was geweest. Het was het soort huiskamer dat je alleen in films voorbij zag flitsen. Op de grond lag een wit berenvel, wat me onmiddellijk aan onze dag jagen in de Ardennen deed terugdenken. Stan had er niet beter op gevonden dan zichzelf in de voet te schieten. Tijdens de wintermaanden had hij er nog steeds last van.

De antieken glazen kasten die langs meterslange muren waren opgesteld gaven de indruk, dat we in een museum kwamen binnengewandeld. Uit voorzorg trokken we onze schoenen uit, want niemand wou op deze marmeren ondergrond zijn sporen nalaten.

‘Neem gerust plaats,’ wees Marijke naar de witte lederen Chesterfield, waarin de generaties voor ons ongetwijfeld vele belangrijke momenten in hadden doorgebracht. Sandra en Fie namen rechtover mij plaats, terwijl Ilse en Tita naast mij kwamen zitten. Marijke kwam met een dienblad koffie en koekjes aangehold. Met een porseleinen koe voorzag ze ieder kopje van een wolkje melk en er werd een zilveren tang gebruikt, om de klontjes suiker in de koffie te laten smelten. We waren al zo lang vriendinnen dat Marijke niet meer behoefde te vragen, wie wat in haar koffie wou. Vreemd genoeg had ieder van ons dezelfde smaak. Wanneer ze vervolgens in de eenzit plofte, vuurde ik als eerste de vraag af, die ons allemaal bezighield.

‘Waarom heb je ons laten komen? Is er iets gebeurd?’ Ze zuchtte.

‘Ja, dat mag je wel stellen. Het spijt me dat ik jullie zo paniekerig heb bijeengeroepen, maar ik slaap er niet van. Ik moet het kunnen zeggen.’ Tita fronste haar linker wenkbrauw naar Sandra.

'Is er iets met onze ex-mannen?' vroeg Fie, waarop Tita wou zeggen dat zij en John nog steeds bij elkaar waren, maar zweeg omdat ze het antwoord van Marijke wou horen.

'Jullie weten dat ze hieronder in de garage samenkomen.'

'Dat doen ze toch al jaren,' merkte Sandra op en nam een koekje.

'Elke reden is goed genoeg om te kunnen drinken,' zei Ilse. 'God weet dat Tom altijd al een drinker is geweest.'

'Juist ja,' zei Sandra. 'Dex kan er ook wat van. Wat een zielige bende.' Marijke schraapte haar keel.

'Zo zielig zijn ze nu ook weer niet. Ik heb gisteren gehoord wat ze van plan zijn. Mijn maag is er nog niet goed van. Ik weet het... ik had ze niet moeten afluisteren, maar ben blij dat ik het toch heb gedaan.'

'Blijkbaar ben je daar heel overstuur van,' viste ik naar antwoorden.

'Sanne, het is..., het is..., ik weet niet hoe ik het moet zeggen.'

'Waarom begin je niet bij het begin?' moedigde ik haar aan. 'Je hebt iets gehoord.'

'Ja, maar het was niet mijn bedoeling. Ik wou het vuil buitenzetten en hoorde dat er ruzie werd gemaakt.'

'Ruzie? Tussen wie?'

'Laat ze nu even uitpraten,' zei Sandra tegen Ilse.

'De mannen komen de laatste tijd dagelijks samen.'

'Dagelijks?' herhaalde Ilse, waarop ze verontschuldigend lachte.

'Niet dat het nog langer mijn zaken zijn. Finley doet wat hij wil. Het is ook zijn huis.'

'Waarom blijven jullie samenwonen?' vroeg Fie.

'Omdat het niet anders kan,' schudde ze haar hoofd. 'Hij houdt van dit huis en wil hier niet weg. Ik kan hem ook niet dwingen. De helft staat op zijn naam.'

'Maar het is van jouw familie?' vroeg ik.

'Was van mijn familie. Nu is het huis van ons beiden. Ik heb vijftig procent, hij heeft vijftig procent. Als geen van ons twee zijn deel wil verkopen, zijn we aan elkaar gebonden. Dat komt hem natuurlijk goed uit, want op die manier blijf ik altijd in de buurt.'

'Zijn jullie nog...?'

'Nee, we leven naast elkaar,' maakte ze de zin van Ilse af. 'Niet gemakkelijk, maar er is geen andere optie. Ik ben in dit huis opgegroeid.'

Ik kan het toch niet...' sloeg Marijke haar handen voor haar gezicht en begon te huilen.

'Nee, natuurlijk niet,' bood Fie een zakdoek aan. 'Hij is nog niet gebruikt,' knikte ze.

'Het spijt me, het is gewoon allemaal zo...'

'Veel?' vroeg Sandra. 'Dat begrijp ik helemaal. Dex achtervolgt me nog steeds.'

'Wat? Wat bedoel je?' vroeg ik.

'Ik heb hem al een paar keer betrappt. In het begin dacht ik dat het toeval was, maar dat was het niet. Hij kan het nog altijd niet plaatsen, hij zal het nooit kunnen plaatsen. Dat is de reden waarom ik bij hem ben weggegaan. In zijn buurt voelde ik mij benauwd, alsof een hand mijn keel stilletjes dichtkneep. Niets liet hij toe. Zelfs een feestje op het werk kon niet door de beugel.'

'Gelukkig ben je klaar met hem,' wuifde Fie een hand in de lucht. 'Zulk gedrag mag je nooit toelaten. Je bent niemands bezit, zelfs niet van je man.'

'Gisteren hadden de mannen daar een andere mening over. Ze willen ons pijn doen.'

'Pijn doen?' herhaalde ik.

'Ze willen een politieke partij oprichten.' Sandra begon spontaan te lachen.

'Wie zal daarop stemmen? Dex kan nog niet voor zichzelf zorgen. Hoe zou hij in hemelsnaam een politieke partij kunnen oprichten?'

'Ik zweer het je, dat willen ze echt. De mannen gaan elke deur in Zante af, om de nodige handtekeningen te verzamelen. Voor een klein dorp als het onze, hebben ze slechts 100 handtekeningen nodig.

'Ik snap het niet,' antwoordde Fie. 'Wat is er zo bijzonder aan de oprichting van een politieke partij? Als ze zichzelf belachelijk willen maken doen ze dat toch gewoon. Het zijn exen van ons, het is niet...'

'Excuseer, ik ben nog steeds samen met John.'

'Tita alsjeblieft, iedereen in Zante weet dat je verschillende affaires hebt gehad.'

'En dan? Dat wil toch niet zeggen dat ik niet van hem hou.'

'Een vreemde manier om die liefde tot uiting te brengen.'

'John is lief, hij heeft gewoon...niet dezelfde driften als...'

'Ze willen van de vrouwen af!' zette Marijke zich recht. 'Ze willen ons...ik kan het bijna niet zeggen...heropvoeden.' Ineens werd het stil. Sandra slikte door, terwijl ik met toegeknepen ogen naar Marijke bleef kijken. Was dit een grap? Nee...haar blik zei genoeg. Ze was serieus, oprecht en in shock.

3

Sinds die avond in de garage kwamen we vaker bijeen. Als mannen hadden we de plicht om onze gezinnen te verdedigen. Het probleem lag niet bij de vrouwen zelf, maar bij de maatschappij die de waarde van een man tot een nietsnut had herleid. Mannen waren niet langer beschermers van het gezin, maar zaaddonoren zonder stemrecht, die zich naar de grillen van een vrouw moesten schikken. De hoeksteen van de maatschappij was niet langer het gezin, maar het oplaaiend feminisme, dat naar geen enkele rede wou luisteren. Mannen die de visie van de nieuwe vrouw niet wilden volgen, werden met alle mogelijke middelen klein gehouden. Bepaalde feministen deinsden er niet voor terug, om deze personen met valse klachten te beschuldigen. Niets zou de opkomst van hun doctrine tegenhouden.

Wel, daar hadden wij mooi genoeg van. Het was één ding dat vrouwen ons verlieten, een ander dat ze onze verdere levens wilden blijven bepalen. Ze hadden ons belogen, bedrogen en bestolen, namen voor de helft onze kinderen af en rukten onze levens uit elkaar. Moesten we dan vriendelijk bedanken voor de eer om het verleden met hen te mogen delen? Het was genoeg geweest! Wij eisten verandering. Niemand kon deze golf van verontwaardiging tegenhouden. Fortuna zou zijn broederschap overstijgen door een politieke partij te worden.

Sneller dan we ooit durfden dromen bereikten we het nodige aantal handtekeningen. Het verdriet van de mannen werd in actie omgezet, want vanaf heden zouden we alles doen, om de ziel van de partij met de realiteit te laten verweven. Mijn kandidatuurstelling om voorzitter te worden, werd vrijwel onmiddellijk aanvaard. Men stelde groot vertrouwen in mijn potentieel, om de partij te laten groeien. Ik had echter geen ervaring op het politieke toneel, laat staan dat ik de juiste mensen kende, die voor de nodige zitjes in de gemeenteraad konden zorgen. Aan doorzettingsvermogen ontbrak het mij niet. Mijn grootste doel in het leven bestond eruit om van Fortuna een succes te maken. Dat Sanne mij voor één of andere gespierde gozer had ingeruild bleef pijn doen. ik had de keuze om bij de pakken te blijven neerzitten of ervoor te zorgen dat dit nooit meer in de toekomst kon gebeuren. De tijd was gekomen om de partijstandpunten op papier te zetten.

Op een zonnige middag in mei besloten we om de vergadering van Fortuna buiten te houden. Marijke was een weekend naar haar moeder, waardoor wij in de tuin van Finley een barbecue konden houden. Ik zeg nu wel tuin, maar eigenlijk leek de vlakte van gemillimeterd gras op een golfterrein. We namen plaats op zijn terras dat uit iep was vervaardigd. De opa van Marijke had het met zijn eigen handen in elkaar geknutseld. Waarschijnlijk had die opa een vrouw, waarop hij kon vertrouwen, een vrouw die klaarstond als hij haar nodig had, een vrouw die de taken van een goede huismoeder niet aan haar liet voorbijgaan.

André had twee kratten champagne meegebracht en Tom zorgde voor het vlees, terwijl Dex en John op hun beurt sigaren en sterke drank hadden voorzien. Een zelfgemaakte cake was mijn bijdrage, al leek die mij vrouwelijker lijken dan ik wou. Sinds Sanne de deur achter zich had dichtgetrokken, was er bij mij iets veranderd. Hoewel ik vroeger nooit 5 minuten achter een kookplaat stond, hadden de omstandigheden mij verplicht, om een deel van haar taken op mij te nemen. Dat viel beter mee dan ik initieel had verwacht. Het gaf vrijheid, een obstakel minder in mijn zoektocht naar geluk. Nadat de eerste hamburgers, ribbetjes en pensen op waren, begon de vergadering. André ontkurkte ondertussen een derde fles champagne.

‘Wat willen we met deze politieke partij bereiken?’ was de eerste voorzet die ik gaf. ‘Zullen we trachten de oude waarden tussen man en vrouw te herstellen of gaan we voor iets nieuw? Het feminisme kwam omdat we vrouwen een bepaalde rol hadden opgelegd. De rol van moeder en goede vrouw hebben ze niet willen accepteren. Vrouwen verwachten meer vrijheid en dezelfde privileges als mannen. Onze huidige maatschappij is het voorbeeld van waarom dat niet werkt. Er zijn meer scheidingen dan ooit. Niemand wordt daar beter van. Sanne heeft mij voor Mike ingeruild. Ilse deed hetzelfde met de vriend van Tom. Fie bleef liever alleen. Wat kunnen we daaruit afleiden?’

‘Het zijn egoïsten,’ antwoordde Dex. ‘Ze denken enkel aan zichzelf. Mannen zijn goed voor een tijdje en dan...huppa de vuilnisbak in.’

‘Waarom is het gras altijd groener aan de andere zijde? Ze laten een gezin in de steek, terwijl niemand van ons grote fouten heeft gemaakt.’

‘Ik vermoed dat zij daar anders over denken,’ zei André. ‘Ik hou zielsveel van Fie en ik moet zeggen dat zij er altijd voor mij is geweest. Samen gingen we oud worden. Zie mij hier nu zitten, zestig jaren oud

en helemaal alleen. Fie zegt dat er niemand anders in het spel is, maar ik geloof haar niet.'

'Je moet vertrouwen hebben,' vervolgde John en nam een laatste beet van zijn hamburger.

'John, je vrouw is een hoer!' zei Dex. 'Waarom denk je dat...?'

'Nu is het genoeg,' sloeg John hard op de tafel. Met beide handen duwde hij de stoel van zich weg en repte zich naar de plaats van Dex. Een van zijn grote handen greep naar de keel van Dex, liffte zijn lichaam in de lucht en liet hem in het gras vallen.

'Als je mijn vrouw nog éénmaal een hoer noemt, zal je het niet meer moeten navertellen.' Tom keek met argusogen naar de gebeurtenis. Hij was zelf geen vechtersbaas, al intrigeerde de dreiging hem wel. Volgens hem mocht Dex gerust een lesje worden geleerd.

'Hey!' riep ik. 'Stop daarmee. Het heeft geen zin om elkaar aan te vallen.' Ik reikte mijn hand uit naar Dex, trok hem recht, waarna hij de graszoden van zijn broek plukte. 'Kan je wel respect tonen voor een ander zijn vrouw?'

'Het is zijn vrouw niet meer. Net als Sanne niet meer van jou is.'

'En Sandra niet meer van jou. Het is niet omdat ze ons niet meer willen, dat het hoeren zijn.'

'Ik ben nog samen met mijn vrouw,' zei John kwaad. 'Tita is geen heilige, maar dat ben ik ook niet.'

'Kwestie van tijd voor ook zij van je zal weggaan,' snerpte Dex.

'Jongens, alsjeblieft. Sanne heeft mij verlaten voor iemand anders. Ben ik daarom een slecht persoon? Nee, Ik moet het accepteren. Dat is alles. Zolang Tita bij John is, hoeven we hen niet over dezelfde kam te scheren.

'Het is al goed,' gaf Dex toe. 'Ik zal je vrouw niet meer beledigen, John.'

'Kunnen we terug plaatsnemen?' vroeg ik.

'Aan de evolutie van een maatschappij kunnen we weinig veranderen,' nam André het woord en plukte als een vogel in zijn weinige haren.

'Dat komt omdat de maatschappij dat gedrag toelaat. Mijn moeder zou dat nooit hebben gedurfd!' balde Dex een vuist in de lucht.

'Misschien wou je moeder wel weg van je vader,' merkte John op.

'Dat kan zijn, maar ze wist beter dan dat te proberen.'

‘Wat verwachten wij van de vrouwen?’ vroeg André. ‘Dat ze onze slaven worden?’

‘Nee!’ zei Dex. ‘Wij verwachten dat ze hun plaats kennen. De man heeft een rol in de maatschappij, evenals de vrouw dat heeft. Haal die rollen door elkaar en je krijgt chaos. Een samenleving in het slop.’

‘Wat mogen die rollen inhouden?’

‘Stan, wat denk je zelf? Een vrouw hoort thuis te zijn, zorgdrager voor het gezin. Geen sloerie die van de ene op de andere gozer kruipt.’

‘Nee?’ wees André naar Dex.

‘Dat was eenmalig en ik heb Sandra daar nooit voor verlaten.’

‘Je hebt een misstap begaan.’

‘Ach André, het was een 18 jarige stagiaire die me heeft ingepalmd. Dat had ieder van ons kunnen overkomen. Het was niet mijn bedoeling...’

‘Vast niet,’ onderbrak John hem. ‘Hoe kunnen we van de vrouwen iets verlangen, als we het zelf niet kunnen?’ John had gelijk. Elke man aan tafel had weleens met ontuchtige gedachten over andere vrouwen geworsteld. Vrienden, collega’s, zelfs over de schoonfamilie. Er bleven weinig vrouwen over, die we in onze fantasiewereld, niet alle hoeken van de kamer hadden laten zien. Toch was het nog iets anders dan het werkelijk bedriegen van je vrouw. Nooit zou ik Sanne voor een andere vrouw hebben ingeruild. Zelfs niet tijdens de moeilijkste momenten van ons leven. Ook ik had soms maanden op wat tederheid moeten wachten, maar zo ging dat nu eenmaal in een relatie. Sanne was mijn vrouw, mijn metgezel, mijn beste vriendin en de moeder van mijn kinderen. Wie kon daar ooit tegenop?

‘Als we van de vrouwen in onze maatschappij meer zuiverheid verwachten, moeten we zelf het goede voorbeeld geven.’

‘Het goede voorbeeld?’ vroeg Tom. ‘Wil je dat met het winnen van de gemeenteraadsverkiezingen klaarspelen?’

‘De gemeenteraadsverkiezingen zijn het begin.’ André schraapte zijn keel.

‘Als we lokaal blijven denken zal dat nooit werken.’

‘We moeten ergens beginnen,’ zei ik. ‘Het wordt tijd dat onze partijstandpunten op papier worden gezet. We moeten weten wat we willen, vooraleer we van anderen iets kunnen vragen. Onze partij mag

niet alleen op de vrouw zijn gefocust. Fortuna moet de partij van het gezin worden.' Dex liet een grijns verschijnen.

'Niemand heeft nog een gezin. Buiten John dan. Er moeten duidelijke regels komen. Weggaan van je man zou niet zomaar mogen. Er zou een goede reden moeten zijn.'

'En weggaan van je vrouw?'

'Zo bedoelde ik het niet, André. Natuurlijk moeten mannen dezelfde regels volgen.'

'Wat als de liefde voorbij is?' vroeg ik me af. Het werd doodstil, waardoor alleen het gespetter van de barbecue nog te horen was. Liefde was niet afdwingbaar, want je kon niemand verplichten om in een relatie te blijven.

'Liefde?' herhaalde John. 'Wat is dat eigenlijk? Is liefde alles toelaten en ervan uitgaan dat de relatie standhoudt, of is liefde een gevoel dat we willen koesteren, om toch maar niet te moeten toegeven, dat het minder gaat?'

'Er wordt veel nonsens over de liefde verkocht,' vond Tom. 'Is het de liefde van de films die we moeten nastreven? Twee zielen aan elkaar verknocht? Sorry, ik geloof daar niet meer in. Aan het begin van een relatie is er liefde, maar gaandeweg wordt dat iets anders, een soort gewenning, een sleur.'

'De sleur komt omdat ze hun benen dichthouden,' vervolgde Dex. 'Je mag zeggen wat je wil, maar zonder seks lukt geen enkele relatie. Als man heb je recht op seks. Vrouwen die bewust geen seks willen, zorgen zelf voor huwelijksproblemen.'

'Ik heb geen klagen,' antwoordde John.

'De rest van de buurt ook niet.'

'Praat niet op die manier over mijn vrouw. Ik heb je reeds verwittigd.' De verontschuldigende hand van Dex ging opnieuw in de lucht. Volgens wat ik vernomen had, waren Tita en Dex ooit samen naar bed geweest. John wist ervan en Dex kon zich ondanks zijn dronken toestand het voorval nog helder voor de geest halen, maar niemand durfde er een woord over te reppen. Het was trouwens niet de eerste keer dat er na één of ander buurtfeest bedrog werd gepleegd. Vooral koppels die voor de buitenwereld een perfect leven leken te lijden, bleken aan de grillen van zulke avonden onderhevig te zijn.

Koppels vonden niet langer de spanning in hun eigen relatie en dat bleef rampzalige gevolgen teweegbrengen. In zeventig procent van de gevallen stapte de vrouw uit de relatie, hoewel niemand begreep hoe dat kwam. Tom hief zijn half uitgedronken glas champagne in de lucht.

‘Op betere tijden.’

‘Op betere tijden,’ deden de anderen hem na. Sinds de vrouw van Tom uit zijn leven verdween, brak voor hem een moeilijke periode aan. Zijn oudste dochter Lea kampte met drugsproblemen, terwijl zijn jongste dochter Sandy op school werd gepest. Ilse had zich sinds haar vertrek niet meer over de kinderen ontfermd. Haar nieuwe relatie leek al haar energie op te sloppen. Het was één van de vele huisvrouwen, die in een verliefde puber was getransformeerd. Waren de voorbije huwelijksjaren niet langer van betekenis voor zulke vrouwen? Een stabiel gezin en goede woonst waren niet langer voldoende.

‘Wat als we vrouwen zouden verplichten om in een huwelijk te blijven?’

‘Wat bedoel je met verplichten, Stan?’

‘Wat is een huwelijksverbond waard als je het niet moet blijven volgen? Als een vrouw voor een huwelijk kiest, moet ze die belofte nakomen. Echtbreuk plegen zou een misdrijf moeten worden. De impulsiviteit van een vrouw zou hard moeten worden aangepakt. Men zou kunnen denken dat vrijheid inhoudt, dat je zomaar uit het huwelijk kan stappen, maar aan vrijheid dient verantwoordelijkheid te worden gekoppeld. Als door die vrijheid verschillende mensen worden benadeeld, zou je die vrijheid in twijfel kunnen trekken. De keuze van één persoon zou niet voor zoveel leed mogen zorgen.’ André zuchtte, terwijl hij met zijn glas champagne, kringetjes op de tafel maakte. Finley plaatste het laatst geroosterde vlees van de barbeque op tafel. Alle aanwezigen vulden hun borden met hamburgers en pensen, terwijl warme aardappelen werden rondgedeeld.

‘Er is meer dan vlees genoeg,’ gaf Finley te kennen. ‘Laat maar weten als jullie straks nog meer willen.’ John stak zijn duim in de lucht.

‘Hoe gaat het tussen jou en Marijke?’ vroeg ik aan Finley.

‘Elke dag lijkt een verderzetting van de strijd, die we ooit zijn begonnen. Ik ben blij dat Marijke vandaag naar haar moeder is. ik herken haar niet meer. Ooit was ze de beste vrouw die ik wensen kon.’

Nu weet ik niet meer wat ik van haar moet denken. Er moet iemand anders zijn. Het kan bijna niet anders.'

'Heb je ooit gevraagd waarom ze veranderd is?'

'Dat maakt niet uit,' antwoordde André. 'Vraag daar nooit naar. Wat ze ook zeggen, het zal nooit de waarheid zijn.'

'Daar heb je het,' zei Dex boos. 'Mogen we op zijn minst niet naar een geldige reden vragen?' André tikte met een vork tegen zijn glas.

'Artikel 12 van de grondwet is duidelijk. Iedereen heeft de vrije keuze om te doen wat ze willen, zolang men de wet respecteert.' Als gepensioneerd vrederechter had André zijn deel aan familiale moeilijkheden gezien. Burenruzies, huurgeschillen en familiale kwesties werden aan het hof voorgelegd. Als er één ding was dat André tijdens al die jaren aan bemiddeling had geleerd, was het wel dat je nooit op de redenen van een persoon mocht afgaan. Elk verhaal had twee versies en elke versie werd met alle mogelijke middelen verbloemd. Menselijke kronkelingen die op begrip konden rekenen, maar zijn taak als vrederechter bemoeilijkten. Naar waarheid zoeken was zijn levensdoel geworden.

'Misschien is het een fenomeen van deze tijd. Overal hoor je mensen die gaan scheiden, gezinnen die uit elkaar worden getrokken, partners die alleen achterblijven,' opperde Finley moedeloos.

'Waarom veranderen we de wet niet?' proestte Dex uit.

'De grondwet?' lachte André. Daarvoor heb je een tweede meerderheid in het parlement nodig. 'Dat lijkt me moeilijk haalbaar.'

'En op gemeentelijk vlak?' zei Dex boos. 'Kunnen we daar niets veranderen?'

'Gemeentelijke wetten zijn onderhevig aan de grondwet, zoals de grondwet aan de Europese grondwet onderhevig is. Dat hebben ze tijdens het verdrag van Lissabon bedisseld.'

'We moeten op één of andere manier de macht verkrijgen. Dan kunnen we doen wat we willen.'

'De macht,' keek ik naar Dex.

'Ja, de macht. Dit land zit aan zoveel wetten en decreten vastgeketend, dat alleen mensen als André hier wijs van worden. Machthebbers van een land hebben alles zelf in handen. Dan wordt de grondwet een vodje papier.'

4

De bevindingen van Marijke werden door de rest van het gezelschap weggelachen. Marijke had de neiging om zaken op te blazen. Naar alle waarschijnlijkheid had ze de verkeerde dingen opgepikt of had ze zelf een verhaal met haken en ogen aan elkaar geknutseld. Marijke was één van mijn beste vriendinnen, maar ze moest soms tegen zichzelf worden beschermd. We hadden allebei in dezelfde klassen op dezelfde scholen les gevolgd. Wat zij deed, deed ik en omgekeerd. Mijn wildste verhalen waren haar niet onbekend, net zoals ik alles over haar stukgeslagen relatie met Finley wist.

Verliefdheid had haar te pakken gekregen en als goede vriendin ging je graag in die roes mee. Je wist dat het nooit meer hetzelfde zou worden, dat je nooit meer over dezelfde dingen zou kunnen praten, dat haar nieuwe vriend mijn taak zou overnemen. Dat was toch helemaal niet erg. Ik had mijn eigen ex-man, alleen was ik niet langer op hem verliefd. Sterker nog, ik begon hem te verachten. Waarom was hij nog steeds in mijn leven? Waarom kon ik niet gewoon met mijn leven doorgaan? Stan, mijn vergane jeugdliefde zat nog steeds als een moederskind aan mij vastgekleusterd.

Er was geen gelijkheid der zielen bij Stan. Hij was de man, ik was de vrouw en samen zouden we zijn gedachten moeten volgen. Vrouwen hoefden volgens hem niet over het leven na te denken. Fortuna, zijn hobbyclub stond voor de ongelijkheid tussen man en vrouw. Ze behandelden ons als straathonden, die nog enkel de hondenschool zouden moeten doorlopen. Tijdens mijn vertrek stortte hij in elkaar. Een voorgevoel had mij reeds voor de komende escapades gewaarschuwd. Ik moest bikkelhard zijn en dat heb ik ook gedaan.

Toen de andere vrouwen het verhaal van Marijke als weinig betekenisvol hadden afgedaan, vroeg ze om nog even te blijven.

'Ik zou graag willen, maar ik ben zelf met hen meegekomen.'

'Geen probleem, ik drop je achteraf wel af.' Haar ogen keken recht door mijn ziel, alsof ze de binnenkant van mijn hele zijn wilden opnemen. 'Ik wil enkel met je praten.'

'Tuurlijk,' ging ik opnieuw op haar sofa zitten. De anderen verlieten haar huis. Mijn lippen nipten aan de ondertussen koud geworden koffie.

'Zal ik een nieuwe pot zetten?' vroeg ze beleefd.

'Dat hoeft niet. Ik ben zo weg.' Haar handen trilden.

'Luister Sanne, ik weet wat ik heb gezien. Daar ga ik niet flauw over doen. Ze zijn helemaal gestoord. Vrouwen worden niet langer als gelijken beschouwd, maar als dingen. Het was de eerste keer dat Ik Finley op die manier hoorde praten. Misschien hebben wij ze wel zo ver gedreven.'

'Hou toch op met die onzin, Marisj!' Marisj was de bijnaam die ik haar ooit had gegeven. Hoe ik op die naam gekomen was, wist ik niet meer.

'Het is geen onzin. De mannen willen terug naar vroeger. Erger nog... ze willen een nieuw soort vroeger oprichten.'

'Als het waar is wat je zegt...'

'Het is waaaaaaaaar!' schreeuwde ze.

'...moeten we de mannen zo snel mogelijk tegenhouden.'

'Hoe ga je dat doen?'

'We moeten eerst hun plannen weten.'

'Dus je gelooft me.'

'Ik ken je schat, ik weet wanneer je liegt.'

'Ik lieg niet.'

'Dat weet ik.'

'Het was verschrikkelijk. Ik voelde me zo klein toen ze spraken.'

'Wat hebben ze dan gezegd?'

'Stan is de leider.'

'Wie? Mijn Stan? Dan gaan ze niet ver komen. Hij heeft geen ervaring, noch de intelligentie om zoiets klaar te spelen.'

'Hij is niet meer dezelfde persoon, Sanne. Geen van hen. Het lijkt wel of ze door een vreemde kracht zijn overgenomen.' Haar woorden voelden koud aan, alsof de toekomst van vrouwen op het spel stond. Eén ding werd snel duidelijk. Marisj loog niet, Marisj was in shock.

'Ik begrijp niet wat ze daarmee willen bereiken. De moderne vrouw aan de kant schuiven lijkt een belachelijk idee.'

'Net hetzelfde als 70 jaar geleden. Alleen gaat het nu om de vrouwen en niet om de joden.'

'Je overdrijft.'

'Doe ik dat? Men sprak over zuivering en heropvoedingskampen. Wie zijn die mensen? Ik herken geen enkele man meer.'

'Dat hoeft ook niet,' legde ik een hand op haar schouder. 'We zijn uit elkaar, weet je nog wel?' Ik veegde een traan uit haar ooghoek. Ze lachte als een meisje zonder zorgen, ondanks haar leven op instorten stond. Er gingen duizend vragen door haar hoofd, terwijl haar kwetsbaarheid werd aangetast. Er stond iets te gebeuren, zonder dat we wisten, wat dat precies zou zijn.

'Ik moet verhuizen. Weg van hier, weg van deze velden.' De regen kletterde tegen haar vers gepeetste ramen.

'Waarom zou je weglopen? Vluchten is hetzelfde als toegeven. Het probleem moet worden aangepakt.'

'Ze hebben de nodige handtekeningen verzameld. Het is begonnen, ik zweer het je!'

'Niemand gaat op hen stemmen.'

'Niemand? Hoe ben je daar zo zeker van?'

'Ik geloof niet in het concept. De vrouw aan de haard is zo oud als de straat. We zijn een moderne maatschappij. Mensen willen vrijheid, geen bekrompenheid.'

'Ik weet het niet, ik heb er een slecht gevoel bij.'

'Laten we niet te hard van stapel lopen. Er is nog niks gebeurd en ik voorspel weinig succes.'

'Kunnen we de mannen niet afluisteren?'

'Wat bedoel je? Zoals spionnen? Zo interessant vind ik hun leven nu ook weer niet.' Marijke keek teleurgesteld. 'Geef toe dat je voorstel wat absurd klinkt.'

'Het is een goede manier om alles te weten te komen. Misschien klaart dat hele gedoe zichzelf uit, misschien moet ik mij daarna geen zorgen meer maken.' Ik zuchtte en knikte tegelijk.

'Is het niet de bedoeling dat we onze mannen vergeten?'

'Het zijn onze mannen niet meer.'

'Nee.'

'Afluisteren kan gevaarlijk worden. Toch wil ik zeker zijn dat wat ik gehoord heb juist is. Dan kunnen we er op tijd een stokje voor steken. Ik wil morgen niet in een maatschappij wakker worden, waar de mannen alles voor het zeggen hebben. Besef je wel wat ze met ons zouden kunnen doen?'

'Ik heb er vertrouwen in dat het allemaal niet zo een vaart zal lopen. Een idee hebben is nog iets helemaal anders, dan het met succes

uitvoeren. Persoonlijk denk ik niet dat de andere partijen van de gemeenteraad met hen in zee willen gaan. Dat zou politieke zelfmoord zijn.'

'Ik weet het allemaal niet meer,' stond ze ineens recht. 'Dit hele gedoe heeft mij helemaal verkramp. Ik heb er geen goed oog in. Finley zal niet het grote probleem zijn, maar we weten allemaal hoe Dex kan zijn.' Drie zomers geleden had Dex de hele buurt doen schrikken. Hij en Sandra zouden uit elkaar gaan. Iedereen wist dat het zou gebeuren, echter niemand wist wanneer. Een uitstap met vrienden leek voldoende om die conclusie te bekrachtigen.

In Zooland, één van de meest kindvriendelijke dierenparken van het land hing een aparte sfeer in de lucht. We deden wat andere koppels deden, wanneer ze onraad bij vrienden roken. We stelden vragen, te veel vragen, de verkeerde vragen. Toen ik samen met Sandra naar het verblijf van de neushoorns zat te staren, vroeg ik of ze wel gelukkig was. Ik weet niet waarom ik die vraag durfde stellen. Waarschijnlijk omdat ik voelde dat het niet zo was. Het was niet meer de Sandra van vroeger, de Sandra waarmee ik in de kleuterklas had gezeten, de Sandra die op mijn huwelijk mijn getuige was geweest.

Toch voelde ik voor het verblijf van de neushoorns de verbondenheid van weleer. We hadden allebei slechte periodes doorgemaakt. Het huwelijk bleek niet de magische formule te zijn, die ze ons jaren hadden voorgeschoteld. Soms was het huwelijk een nachtmerrie die niet leek te stoppen. In haar samenzijn met Dex waren er veel te veel spontane nachtmerries uitgebroken. Sandra moest een keuze maken. Ofwel bleef ze bij hem en ging ze ongelukkig verder met haar leven, ofwel zocht ze haar eigen weg. Ik voelde echter aan dat ze de keuze om bij Dex weg te gaan, al langer had gemaakt. Het was moeilijk om de woorden daadwerkelijk uit te spreken, tot ze ineens in een staat van verlichting haar verhaal begon te vertellen.

Dex was een bullebak, een klootzak van een man, die niet verdiende om met haar samen te zijn. Hij blafte haar af en liet haar op commando zijn wensen uitvoeren. Het was verschrikkelijk om die twee samen te zien. Dex had zijn eigen manier van geluk met haar gevonden, al bleek liefde daar geen onderdeel van te zijn.

Misschien waren we de slechtste vrienden ooit, want niemand vond het nodig om in te grijpen, mij inclusief. We zagen allemaal wat er ging

gebeuren. Scheiden of lijden, hoewel niemand echt lang het lijden kon volhouden, waardoor het scheiden onoverkomelijk werd. Sandra was de eerste die uiteindelijk de stap om van hem weg te gaan durfde zetten. Voor ons was Sandra een held, een voorbeeld, een pionier, waardoor het eenvoudiger werd, om in haar voetsporen te treden. Niemand kon ongelukkig blijven leven. Zelfs bij agressieve personen als Dex kwam er een moment, dat je niet langer toegaf. Het einde van de relatie was in zicht.

Hoewel de relatie al enige tijd naar het kerkhof was doorverwezen, bleef het afwachten wanneer het officiële moment van de splitsing der zielen werd aangekondigd. Natuurlijk waren er genoeg manieren om dat moment te versnellen. Zo waren er vrouwen die hun partner bedrogen, hopend dat de aangegane affaires zouden uitkomen. Alles leek beter dan de waarheid vertellen.

De vriendengroep bleef nalatig op een moment, waar ze het meest nodig was. Alleen de noodzakelijke hulp die iedereen zag, werd met mondjesmaat uitgedeeld, maar niet de hulp die een slachtoffer zou mogen verwachten.

De emancipatie van de vrouw had ervoor gezorgd dat vrouwen zelf konden beslissen om van hun partner weg te gaan, waardoor ineens een resem aan scheidingen werden aangevat. Vrouwen werden niet alleen zelfstandiger, maar vooral mondiger. Een zoektocht naar geluk kon worden opgestart, waar ze voorheen in een doodlopende relatie bleven vastzitten. Single blijven leek goed voor een tijdje, maar wanneer de verwerkingsperiode voorbij was, ging men naarstig naar een nieuwe kandidaat op zoek. Nochtans was die tijd alleen bijzonder cruciaal, om de opengereten wonden te laten helen, zelfs al was het maar voor even. Het alleen-zijn kon bij sommige mensen verstikkend werken, waardoor men snel een andere relatie aanging. Zolang er maar iemand was, voelden bepaalde mensen zich gelukkig, ondanks dat vaak een onterecht gevoel was.

Sandra lag mij nauw aan het hart en daarom deed het zoveel pijn, om haar tijdens de periode met Dex te zien veranderen. Wat vroeger een goedlachse, spontane vriendin was, werd een norse, altijd over iets klagende vrouw. Sandra was zichzelf niet en speelde een rol in een toneelstuk, Haar leven met Dex werd een hel.

Hij was een praatjesmaker, een vrouwenverslinder, een nietsnut. Hoeveel vrouwen Dex in zijn leven had geruïneerd wou ik niet weten. Telkens weer zorgde hij ervoor dat ze moeilijk van hem konden weggaan. Hij wist ondertussen hoe hij een waterdicht contract moest opstellen en zijn agressiviteit vierde hoogtij. Hem verlaten leek onmogelijk en toch liet Sandra haar niet inpalmen. Haar frustraties zaten zo hoog, dat een eventuele verzoening onoverbrugbaar was. Soms leek het of de kans om weg te gaan verkeken was, dat ze te lang was gebleven, waardoor de deur van de cel was dichtgeklopt. Hoe langer ze bleef, hoe moeilijker het werd. Geen wonder dat zoveel vrouwen de vlucht reeds hadden opgegeven. Er kwam een valse standvastigheid op een ongelukkig leven gefundeerd. Tevens was er angst om de stap te zetten. Ze moest een manier vinden om die angst te overwinnen.

5

Wat was een wet waard wanneer ze niet werd opgevolgd? Hoe sterk was een rechtstaat als niemand ze wou erkennen? Dex was impulsief, maar in één ding had hij gelijk. Wie de macht greep kon doen wat hij wou.

Het was niet mijn eerste intentie om dit pad te volgen. Ik heb geprobeerd om de problemen tussen mannen en vrouwen anders op te lossen. Geweld zou voor de nodige frustraties zorgen en toch hadden de grootste patriotten van de geschiedenis dit pad gevolgd.

Ver weg van het centrum van Zante werd onze coup nauwkeurig voorbereid. In een ondergrondse kelder kwamen we samen. Ik was versted hoe veel mensen op onze oproep waren afgekomen. Zeker vijftig mannen dienden zich aan. Meer had ik er niet nodig om mijn masterplan te laten slagen. Het zou snel en feilloos moeten verlopen, terwijl aanvallen van buitenaf geen kans mochten krijgen.

Bij een coup zou de politie worden gebeld. Bij te veel verzet zou het leger worden ingeschakeld. Hoe zouden we zulk machtsvertoon kunnen tegenhouden? Spijtig genoeg konden we Zante niet van de Belgische staat afkopen. Zante was een klein dorp dat uit vijftien straten bestond. In die vijftien straten woonden vierhonderd en vier mensen. We waren niet groot, maar de meeste mannen leken onze plannen te smaken. De macht van de gemeente werd ons op een presenteerblaadje voorgeschoteld. Als we de zelfverklaarde democratie lieten voortdoen, gingen we een sombere toekomst tegemoet. We zouden het pad van de vrijheid bewandelen. Hun wanbeleid had tot veel schade geleid.

Het was lawaaierig toen ik het volk moest toespreken. De zenuwachtigheid in mij veerde op. Tenslotte was ik maar een simpele huisvader met een droom. Ik zag André met de microfoon in de hand mijn richting uitkomen. Hij tikte erop, waarop het stil werd.

'Beste vrienden!' begon ik mijn toespraak.

'Luidder!' riep een grote man met een litteken op zijn kaak.

'Beste vrienden,' herhaalde ik. 'Allereerst wil ik u voor uw massale opkomst bedanken. Wij zijn hier voor één reden en die reden is dat we de huidige situatie met de vrouwen niet langer kunnen tolereren. Mannen worden als slaven behandeld en daar moet verandering in

komen. Tegenwoordig draait alles rond de gevoelens van de vrouw. Trouwen wordt lijden en lijden...'

'Wordt scheiden!' schreeuwde een man met een baseballpet uit het publiek. 'Men verplicht mannen om zoals vrouwen te gaan denken. Kunt u zich dat voorstellen? Nee!' schudde ik mijn hoofd. 'Het is te gek voor woorden en toch blijven we dit pikken. De vrouwen van vandaag zijn de meisjes van gisteren. Meisjes veranderen niet, vrouwen veranderen niet!' Dex sneed met een denkbeeldig mes over zijn keel. Hij had gelijk. Het was te vroeg om het volk op te peppen. Ik was blij toen hij het woord vroeg.

'Waarde kameraden, mannen van Zante.' Er ging een gejoel door de zaal. 'Zoals velen van jullie weten is mijn naam Dex Keers.'

'Komaan Dex!' riep een onbekende stem in de massa. Hoewel ik dacht, dat het moeilijk zou worden om de mannen te overtuigen, ging het behoorlijk vlot. Onze noodkreet leek een gevoelige snaar te hebben geraakt. Het opkomend feminisme bleef de droom van de man vernietigen. Het was één ding om een nieuwe man te worden, een ander om van je mannelijkheid te worden ontdaan. De vrouwen wilden alle macht grijpen. Zo hoopten ze, dat de man op termijn onnodig zou worden.

'Ik ben het moe, waarde kameraden! Kotsmoe dat vrouwen de rol van de man willen overnemen. Het is onnatuurlijk! Ze spreken over gelijkwaardigheid, over een verdeling van huishoudelijke taken, over hun rechten, zonder over de onze nog maar te beginnen. Wat verwachten deze vrouwen? Dat we zullen zwijgen?'

'Het moet stoppen,' zei een andere stem.

'We hebben de kans om de macht over Zante te grijpen!' Harry Laurie, een politieagent met weinig voeling voor de huidige orde, hield het gebeuren nauwlettend in de gaten. Zijn lak aan de huidige gang van zaken, was de enige reden, waarom Dex hem naar binnen had geroepen. Laurie zat in een scheiding. Zijn vrouw was met één of andere zakenman een affaire begonnen. Hij was niet alleen boos op haar, maar vooral boos op de maatschappij. Zijn jaren trouwe dienst leken niets meer te betekenen.

André had Harry tijdens zijn loopbaan als vrederechter leren kennen. Volgens hem zou hij Fortuna nooit verlinken. Sterker nog,

Harry Laurie zou een mooie aanwinst voor ons zijn. Ik nam de microfoon van Dex over.

'Waarom we jullie vandaag bijeenroepen is vrij duidelijk. We hebben een structuur van mannen nodig, die onze waarden naar buiten willen dragen.'

'Welke waarden?' vroeg de man met het litteken.

'De oude waarden,' zei iemand die tegen een muur aan het leunen was.

'Juist ja, de oude waarden. Weet je nog hoe je grootmoeder over haar huwelijk sprak? Hoe lang duurde dat huwelijk? Veertig, vijftig, zestig jaar?'

'Dat waren andere tijden,' zei het litteken.

'Wij zijn inderdaad onderdeel van de tijd, maar als we iets willen veranderen kunnen we dat. Dat is het grote verschil tussen mannen en vrouwen. Als het uiteindelijk tot een confrontatie komt, hebben mannen de bovenhand. Wij bezitten de kracht om hen op de knieën te krijgen. Als we Zante groot willen maken, zullen we de macht moeten grijpen.'

'Dan doen we dat toch gewoon!' riep de man met het litteken.

'Ja! Ja! Ja!' riep de menigte.

'Maar hoe?' kwam een klein mannetje naar voren, wiens veel te lange broek over zijn schoenen hing. 'Wij hebben geen autoriteit. Gaan jullie dan een partij oprichten?'

'Een partij?' zei het litteken. 'Daarvoor hebben we geen tijd. Er moet nu worden gehandeld,' sloeg hij met een vuist in zijn hand.

'Helemaal juist!' riep Dex boven de menigte uit. 'Als we niet terugvechten, zal het nooit veranderen.' Het litteken klapte in zijn handen, waarop de hele zaal begon te klappen.

'Eerst moeten we onze standpunten voorbereiden. Samen met Dex, André, John en Tom hebben we enkele standpunten op papier gezet. We zijn benieuwd wat jullie daarvan vinden. Zoals de mijnheer tegen de muur net zei...'

'Ben,' vulde hij aan.

'Zoals Ben al zei moeten we terug naar de oude waarden. De man en de vrouw hebben een verschillende rol te vervullen. We mogen dat natuurlijk proces niet blijven ontkennen. Mannen zijn geen slaven en vrouwen zijn geen Me Too slachtoffers.'

'Het zijn allemaal hoeren,' zei weer een andere stem, waarvan niemand de oorsprong leek te vinden.

'Laten we oppassen met zulke uitspraken,' maande ik de onbekende stem aan. 'We hebben vrouwen nodig, we kunnen hen niet zomaar bij het vuilnis zetten. Het gaat niet om het vrouw-zijn, maar wat dat vrouw-zijn moet voorstellen.'

'Koninginnen, ze wanen zich verdomme als koninginnen!' zei het litteken. 'Ok, vrouwen zijn geen vuil, maar dat zijn wij ook niet!' Het volk joelde en verschillende mannen stampten met hun voeten op de grond. Het leek wel of we met wilden te maken hadden.

Toch begreep ik dat die frustratie van ergens kwam en dat ergens noemden ze thuis. Het was thuis waar iedere man na zijn werk aankwam. De plaats waar rust kon worden gevonden. Die thuis was echter op een fundering van zand gebouwd. Het was thuis waar de vrouwen bedrog pleegden, waar ze zich van de mannen hadden afgesplitst, hopen een nieuw leven met iemand anders te mogen aangaan. Onze vrouwen waren slechts schimmen in een toneelstuk, koud en lusteloos, alsof het niet meer om dezelfde personen ging. Ooit hadden ze ons trouw gezworen, al leken die woorden geen betekenis meer te hebben. Wat zij als een spelletje zagen, werd voor ons bittere ernst.

'Wij stellen het volgende voor...' Ik haalde een verfrommeld papier uit mijn achterzak.

- ★ Het favoritisme ten voordele van vrouwen moet stoppen. Vrouwen zijn niet minder, maar ook niet meer.
- ★ Het huwelijk wordt opnieuw de hoeksteen van de maatschappij. Trouwen is houden.
- ★ Seks wordt verplicht. Gehuwden moeten minstens tweemaal per week seks hebben.
- ★ Gehuwde vrouwen worden niet langer door andere mannen aangesproken. Alleen als de man goedkeuring geeft, kan dat worden toegelaten.
- ★ Gehuwde koppels hebben recht op kinderen.
- ★ Het inkomen van de man en vrouw wordt samengevoegd. De financiën worden door de man beheerd.

- ★ Scheiden kan enkel met een grondige reden. Een rechtbank moet dat verzoek inwilligen. In alle andere gevallen blijft men tot het huwelijk gebonden.
- ★ Vrouwen blijven thuis!

'Wat bedoel je daarmee? Mogen ze dan niet meer werken?' vroeg het litteken.

'Thuis is thuis. Een vrouw dient huishoudelijke taken te vervullen. Ze moet een goede moeder en een nog betere vrouw voor haar man zijn. Vrouwen die buitenshuis werken, kunnen die taken niet naar behoren vervullen.

'Is dat niet onmogelijk?' vroeg het kleine mannetje. 'Hoe gaan we dat ooit kunnen verplichten?' Dex liep naar hem toe, greep naar zijn keel en hield hem in de lucht.

'Door kracht,' fluisterde hij. 'Kan je het voelen?'

'Ja...ik...voel het,' sputterde hij met zijn kleine beentjes in de lucht.

'We gaan geen partij oprichten! Het heeft geen zin om al onze energie in een partij te steken, als de macht voor het grijpen ligt.' De greep van Dex liet los en het mannetje viel met zijn achterste op de grond. Met beide handen wreef hij over zijn keel, alsof die handeling de pijn zou kunnen verzachten.

'De politie zal tegenwerken,' zei het litteken.

'Ik zal de politie voor mijn rekening nemen,' kwam Harry Laurie naar voren.

'Jij bent politie!'

'Precies,' lachte hij venijnig. 'Ik weet hoe ze te werk gaan, wat ze kunnen en vooral... wat ze niet kunnen.' Het publiek werd stil. Konden ze een politieagent vertrouwen? 'De politie zal geen probleem zijn. Het leger daarentegen is andere koek. Uiteindelijk blijft het een coup;'

'Zullen ze sowieso het leger inroepen?' vroeg John achter mij.

'Heel waarschijnlijk,' snoof Laurie door zijn neus. 'En als het leger komt is het menens. Het is niet onmogelijk om ze buiten te houden. Zante is omgeven door een gracht.'

'Een gracht?' vroeg Dex.

'De gemeente koos meer dan 100 jaar geleden om die gracht te laten leeglopen.'

‘Laten we die gracht met water vullen,’ sloeg een man met gemillimeterd haar op zijn borst.

‘Nee,’ schudde Laurie. ‘Niet met water, maar met olie.’

‘Olie?’ vroeg Dex benieuwd.

‘Met één lucifer houden we de hele wereld buiten. Hoe meer mensen het leger stuurt, hoe meer doden er zullen vallen!’

‘Maar... wij zijn toch geen professionele vechters,’ zei het kleine mannetje.

‘Spreek voor jezelf,’ zei een man met een bandana op zijn hoofd. Harry stak zijn neus in de lucht, alsof het volk aan zijn lippen hing.

‘Geloof me, het zal niet gemakkelijk worden. De overheidsdiensten zullen deze operatie als een gijzeling ervaren. Speciale teams zoals het DSU zullen worden ingeschakeld. Ondanks al hun pogingen geloof ik dat we kunnen winnen. We moeten ze alleen een stapje voor zijn. Ik ken hun tactieken, ik weet hoe ze opereren en ik zal naast hen staan wanneer dit wordt uitgevoerd.’

‘Wat?’ keek Dex verbaasd.

‘Zoals het paard van Troje,’ zei het litteken.

‘Inderdaad,’ knikte Laurie. ‘Zo kan ik alles vanop de eerste rij meemaken. Het is de enige manier om gevoelige informatie te kunnen doorgeven.’

‘Als een spion,’ hield het kleine mannetje twee cirkels van vingers voor zijn ogen.

‘Hoe kunnen we jou vertrouwen?’ zei ik stil.

‘Dat kan je niet,’ lachte Laurie. In de zaal schoten de ogen van links naar rechts. Hoe konden ze een flik vertrouwen?’

‘Ik ben jullie enige kans. Zonder mij weten jullie niet wat er buiten Zante zal plaatsvinden. Willen jullie dat?’ Het werd opnieuw stil.

‘Wat is jouw plan?’ vroeg André.

‘Zante moet van de buitenwereld worden afgeschermd. Elke in- en uitgang zal worden geblokkeerd. We zullen onze eigen wachten moeten hebben en voldoende voedsel, om maanden te kunnen overbruggen. Elke man... zal een wapen moeten dragen.’

‘Wij hebben geen wapens.’

‘Stan, daar zorg ik wel voor. Er is iemand die ons wil helpen, iemand die dit hele gedoe met de vrouwen al jaren beu is.’

‘Wie dan?’ vroeg Dex.

6

'Wapens Sanne, heb je hen gehoord? Ze willen wapens aanschaffen.'

'En die verdomde Harry doet met hen mee. We zouden hem kunnen verlinken.'

'Als ze ons vatten, maken ze ons kapot.'

'Wees dan stil,' fluisterde ik iets te hard terug, waarop een blonde kerel met bandana achterom keek. Samen met Marijke had ik mij naar het hol van de leeuw bewogen. Vermomd in veel te ruime hoodies, hadden we allebei ons haar in een paardenstaart gebonden, zodat we een kap over ons hoofd konden trekken. Marijke bleef dezelfde onzin verkopen, waardoor ik met mijn eigen ogen wou zien, wat er werkelijk aan de hand was. Tot mijn grote verbazing klopten haar beweringen. De mannen planden een coup op mijn geboortestad.

Vooraan stond Stan te glunderen, alsof deze bijeenkomst een speciale verworvenheid bleek te zijn. Zijn droom van een mannenwereld met absolute macht kwam een stap dichterbij. Dit was geen spelletje meer, noch zou ik deze meeting als nutteloos willen omschrijven. De mannen wilden een leger vormen, met als enige doel de vrouwen klein te krijgen. Onze wereld waar vrouw en man als gelijken werden behandeld, zou spoedig veranderen. Het weggaan bij onze mannen had iets teweeggebracht. Hun oncontroleerbare gedrag had de meeste vrouwen aangezet, om het ouderlijk huis te verlaten. Geen enkele vrouw begreep waarom ze die keuze niet wilden respecteren. De mannen waar we eens verliefd op waren, leken in monsters te veranderen. Het was niet onze eerste keuze om van hen weg te gaan. God wist hoelang we voor beterschap hadden gebeden. Het was een scenario dat nooit zou worden voltrokken en geen enkele therapeut kon in dat verlies soelaas brengen. Koppels gingen snel samenwonen, omdat de maatschappij daarop aandrong. Wie dat advies niet wou volgen, werd als een paria aanschouwd.

Met onze ogen naar de grond gericht, bewogen we ons naar buiten. Zolang iedereen naar het podium bleef kijken, zou niemand ons vertrek opmerken. De uitspraken van de mannen maakten mij misselijk. Ik had

frisse lucht nodig. Het leven van de vrouwen ging weldra veranderen. Het gevoel van Marijke was juist. Als alle mannen van Zante de fratsen van Stan en zijn clubje zouden volgen, hadden we geen schijn van kans. We konden vluchten, andere oorden opzoeken, maar dan zou fortuna ons komen zoeken.

Nu zijn mannenclub was opgericht, werd het tijd voor wat vrouwelijke weerstand. Er moest oppositie tegen deze beulen worden gevoerd. Een nieuw verzet tegen het afschuwelijke plan van fortuna. In deze moderne tijd verwachtte niemand, dat zulke taferelen nog konden plaatsvinden, maar we waren verkeerd. We waren allemaal verkeerd. Fortuna wou een toekomst die aan het verleden zou worden gespiegeld. Hoe we deze aankomende terreur konden stoppen was niet duidelijk. Als de mannen zich gingen bewapenen, was alles mogelijk. Het was niet langer een idiote gedachte van Stan. Zijn plannen zouden werkelijkheid worden.

Andere vrouwen geloofden ons niet. Waarschijnlijk zouden ze het aan de lijve moeten ondervinden. De opkomst van dit kwaad maakte mij moedeloos, maar ik mocht niet opgeven. Wat ze met de kinderen en jongvolwassenen zouden doen, bleef een vraagteken. Waren kinderen niet altijd het slachtoffer van een oorlog? Ik moest alles doen om mijn kinderen te beschermen, ook al was hun pa de nieuwe machthebber van Zante. Hij had niet het recht om de toekomst van deze kinderen af te nemen.

'Ik zei het toch,' keek ze diep in mijn ogen, terwijl ze elke beweging die ik maakte in haar opnam. Buiten kon ik terug ademen. De steeg boven de kelder rook naar pis en vervallen bier. 'Ze zijn gek geworden, helemaal gek!'

'Misschien,' haalde ik mijn schouders op.

'Wat bedoel je daarmee?'

'Ik weet het allemaal niet, Marisj. Het lijkt zo... onwerkelijk, zo...onmogelijk. Misschien is het wel een grap.'

'Vind je het grappig dat ze vrouwen willen onderdrukken?'

'Nee, natuurlijk niet. We moeten ingrijpen en snel. We moeten hen tegenhouden!'

'Hoe zou je dat willen doen?'

'Ik weet het nog niet,' haalde ik een sigaret uit mijn tas.

'Vanaf wanneer rook jij?'

'Vanaf nu, ok?' Mijn ogen keken haar boos aan, terwijl ik een lucifer tegen het doosje streek. Stress gaf mij altijd zin om te roken. Meestal kon ik de verleiding weerstaan. Ik wist dat sigaretten slecht voor me waren. Een boodschap die mijn huisarts bij elk bezoek bleef geven. Toch waren er soms momenten als deze, momenten waarbij nadenken over sigaretten niet belangrijk leek.

'We gaan wapens moeten kopen.'

'Wapens?' Waar gaan we die halen? In de supermarkt?'

'Ik ben niet aan het lachen.'

'Nee, 'blies ik rook boven haar hoofd.'

'Niemand gaat ons geloven.'

'Het voelt alsof ik gek aan het worden ben.'

'Ze waren met veel. Bijna elke man van Zante was daar aanwezig.'

'Ja Marisj, dat heb ik gezien.'

'Noem me niet zo, het lijkt wel de naam van een Russische raket.'

'Sorry,' zoog ik opnieuw aan mijn sigaret. Wat smaakte dat ding toch goed.'

'Zelfs Tom was daar.'

'Ja?'

'Twee rijen voor ons. Ik heb hem gezien. Zoiets had ik nooit van hem verwacht. Wat een scheiding niet veranderen kan.'

'Misschien hebben we te snel opgegeven.' Ze keek verwonderd.

'Wat voor flauwekul kraam je nu uit? Een stelletje idioten wil een privé-militie oprichten en dat zou onze fout zijn? Waarom? Omdat we met hen niet willen samenleven.'

'We waren wel met die idioten getrouwd. Dat weet je toch nog wel.'

'Uh-huh.'

We begrepen niet hoe een scheiding voor zoveel ellende kon zorgen. Jaren van samenwonen gaven niet het resultaat zoals we hadden gehoopt. Misschien leefden wij in een droomwereld en hadden we beter kunnen afwachten. Het leek gewoon dat ik zo lang op verandering had gewacht. Verandering die nooit was gekomen. Als Stan de Stan van vroeger was gebleven, had het huwelijk ons geen windeieren opgeleverd. Geen enkele vrouw wou scheiden, maar soms had je geen andere keuze.

Soms had je te lang gewacht, was alle energie uit je lijf gelopen en had het geen zin om te blijven proberen. Waarom moest hij zo nodig veranderen? De man waar ik verliefd op werd, was niet te vergelijken met de man die hij geworden was. Was onze liefde dan één grote leugen geweest? Was elk romantisch moment slechts een schertsvertoning? Het had geen zin om daarover te blijven nadenken en toch deed ik dat. Nochtans was de scheiding geregeld. We zouden de kinderen week om week verdelen, alsof zij één of ander bezit waren. Het leek de enige oplossing. Niet dat ik mijn kinderen wou delen. Welke moeder zou dat echt willen?

Stan had echter evenveel recht om zijn kinderen te zien opgroeien. Uiteindelijk was het mijn beslissing, om bij hem weg te gaan. Liesje en Vic moesten niet het slachtoffer van mijn keuze worden. Hun moeder zou voor altijd, als degene die de stekker uit het huwelijk trok, worden veroordeeld. Volgens de mensen bleef ik de aanstoker, ondanks hoe slecht ons huwelijk ook was. Familie en vrienden konden mijn beslissing niet begrijpen. Ik moest wel een slechte moeder zijn, het kon niet anders.

Na de scheiding snakte ik om in een grootstad zoals Brussel te gaan wonen, maar ik was hier opgegroeid en hier was ik thuis. Vluchten was geen oplossing. Ik moest de verantwoordelijkheid van mijn keuze onder ogen durven zien.

Toch was ik van één ding zeker. Stan was niet de man om een militie op te richten. Misschien opperde hij het idee, maar de uitvoering zou van iemand anders moeten komen. Als deze gekken de macht grepen, zou er van vrouwelijke rechten niets meer heel blijven. De avond van de bijeenkomst bad ik tot God. Ik wist niet meer hoelang het geleden was, maar iets in mij was tot wanhoop herleid. Ik voelde de angst in mijn lijf opborrelen, een slecht voor gevoel ontfermde zich over mijn zijn, alsof weldra de hel op aarde zou losbarsten.

Hoe meer ik Marijke probeerde te sussen, hoe meer ik zelf bang werd. Als ze wapens gingen aanschaffen, gingen er slachtoffers vallen en ik vond het mijn plicht, om dat te vermijden.

7

Harry overtuigde mij en Dex om een oude vriend van hem te gaan bezoeken. Aan een grote witte hangar, waarvan de verf aan het afbladderen was, kwamen we samen. Ik had me altijd afgevraagd wat daarbinnen plaatsvond. Harry klopte drie keer op de poort, waarna die automatisch openging. Een kolossale man met grijze lange haren, die als natte slierten op zijn schouders hingen, kwam naar buiten. Hij keek naar rechts, dan naar links en opnieuw naar rechts.

‘Zijn die kerels te vertrouwen?’ vroeg hij aan Harry.

‘Wij willen zaken doen.’

‘Wat voor zaken?’

‘Kunnen we dat binnen regelen?’ De man knikte en ging opzij.

‘Wie is hij?’ fluisterde ik.

‘Kom mee, je zal hem snel genoeg leren kennen.’ Binnen kon ik mijn ogen niet geloven. De uitstraling van deze hangar buiten, was niet met wat er binnen stond opgesteld te vergelijken. Het leek wel een fabriek van oorlogswapens. Overal waar je zien kon, hingen geweren, granaten en zelfs kanonballen aan de muur. Wie was deze man en waarom had hij zoveel militair materiaal?

‘Wat zoeken jullie precies?’ vroeg de man en dronk van een geopend flesje bier, dat hij op een groene jerrycan liet rusten.

‘We willen een oorlog starten.’

‘Een oorlog? Is dit een grap?’ fronste hij wenkbrauwen, die van ver op dikke rupsen leken.

‘Het is allesbehalve een grap,’ antwoordde ik stoerder dan ik me voelde.

‘Wie ben jij?’

‘Stan.’

‘Jij?’

‘Dex.’

‘Jij bent een ruziemaker,’ wees hij naar Dex. ‘Ik ken jou. Volgens mij heb jij zelfs een stadionverbod.’

‘Ben jij van de politie misschien?’ hield hij zijn hoofd schuin. De kolossale man ging naar hem toe, bukte zich en keek Dex recht in de ogen.

'Nee, ik ben niet van de politie, maar ik weet één ding. Ruziemakers zijn slecht voor mijn business.' De twee mannen bleven elkaar in de ogen zien, zoals ook wilde dieren dat deden. Geen van beiden was van plan om dit spelletje staren te verliezen.

'Ok, genoeg gelouterd,' stompte Harry tegen Dex aan.

'Wat heb je voor ons in petto?'

'Wat is jullie budget?'

'Dat is oneindig,' zei Harry. De kolossale man keek op.

'Zijn jullie mijn kostbare tijd aan het verkwisten?'

'We gaan Zante veroveren,' kwam ik tussen.

'Wat? Wat zeg je daar?' begon hij te lachen. 'Is dit een grap?'

'Nee, het is geen grap. We kunnen je nu niet betalen, maar na de verovering zal jij een rijk man worden.'

'Ik ben al rijk. Als je geen geld hebt, kan je niets kopen. Of denken jullie dat ik zomaar alles zal weggeven?'

'Luister goed,' zei Harry. 'Sta aan onze zijde, want binnenkort zal er geen andere optie meer zijn. Het is menens.'

'Waarom van Zante een oorlogsgebied maken?'

'We willen de oude waarden herstellen.' De man slaakte een zucht en ging op een kruk zitten.'

'Over wat gaat dat hier eigenlijk?'

'De vrouwen,' antwoordde Dex. 'We zijn het beu om als nichten te worden behandeld.'

'Ok...'

'Het is genoeg geweest. We zijn hun spelletjes beu. Ze gebruiken ons als één of ander wegwerpartikel. Dat moet veranderen.'

'Uh-huh, en hoe zou je dat willen doen?' Hij plaatste een vuist onder zijn kin, die begon door te hangen. 'Ik krijg mijn eigen vrouw nog niet onder controle. Het kreng bemoeit zich met alles.'

'Inderdaad! En daarom moet Zante veranderen,' bonkte Dex op de muur. 'Genoeg is genoeg. Onze wetten gaan alles veranderen.'

'Voor wetten moet je in de politiek gaan.'

'Dat duurt te lang,' gaf ik mee. 'We hebben geen jaren de tijd om door te breken. Het moet nu gebeuren. Fortuna zal met de ijzeren hand regeren.'

'Wie is Fortuna?'

'Wij,' zei ik fier. Maar we hebben iemand als jij nodig. Iemand die ons de nodige wapens kan leveren. Geloof me, je zal er rijkelijk voor worden beloond. En wie weet ligt er wel een hogere positie voor je weggelegd.' Hij keek me onderzoekend aan.

'Wie zegt dat jullie gaan winnen? Voor hetzelfde geld ga je jaren achter de tralies.'

'Ik zeg dat,' wees Harry naar zijn borst. 'Ik zet hiervoor mijn baan bij de politie op het spel. Je weet natuurlijk ook dat ik veel van je weet.'

'Misschien, maar daarvan kan ik niet eten.'

'We vragen niet om een investering. Geef ons wat hierbinnen staat en we zullen zegevieren.'

'Harry, ben je niet te hard van stapel aan het lopen? Geloof je echt dat ze dit gaan toelaten?'

'Er is geen andere mogelijkheid.'

'Doe je mee?' vroeg Dex.

'Niemand kan bieden wat ik te bieden heb.'

'Daarom zijn we hier, Bulldog.'

'Bulldog?' vroeg ik benieuwd. Harry schudde zijn hoofd. Die vraag bleef beter onbeantwoord.

'Hoeveel man telt jullie groepje?' Harry ging met zijn vinger over de lijst met namen, die zich bereidwillig hadden verklaard.

'Vijftig.'

'Zo zo,' zei hij verbaasd. 'Voor een dorp als Zante kan dat tellen.'

'Het is een kwestie van tijd. Winnen zullen we.' Hij zuchtte en tuitte zijn lippen.

'Goed! Ik zal jullie voorzien.' Ik kon mijn glimlach moeilijk bedwingen. 'Daarvoor wil ik wel iets in de plaats.' We wachtten in spanning op het vervolg.

'Ik wil hoofd van de veiligheid worden.' Mijn ogen zochten die van Harry, wie op zijn beurt naar Dex keek. De man wou macht. Wat hadden we anders kunnen verwachten? Normaal ging die functie naar Dex, maar eigenlijk vond niemand dat een goed idee. Dex was een agressieve, arrogante kerel die zijn macht zou misbruiken. Ik had een vreemd gevoel bij deze man, maar als het op veiligheid aankwam, vertrouwde ik hem.

'Prima,' zei Dex onverwacht. 'Als dat je droom is, kun je hem krijgen. De vraag is wat wij van jou kunnen krijgen.'

'Kom maar mee,' lachte hij. 'Ik zal je laten zien hoe je een oorlog kunt winnen.'

8

Na onze verkenningstocht konden we niet anders, dan alle vrouwen bij elkaar te roepen. De informatie die we in de kelder hadden opgevangen, konden we niet voor onszelf houden. Er was een oorlog op komst, een oorlog die de rechten van de vrouw wou terugschroeven. Voor we een nieuwe bijeenkomst organiseerden, stelde ik Marijke voor, om met Fie te overleggen. Fie was een gepensioneerd psychiater, wie in deze materie was gespecialiseerd. Indien we onmiddellijk de hele groep zouden uitnodigen, kon die snel tegen ons keren.

Dr. Fie Ruyters had heel wat ervaring met ziekelijke gedachten. Deze keer zou ik haar bij mij thuis op de koffie vragen. Ik was ongerust of ze wel op mijn uitnodiging zou afkomen. Toen ik haar door het keukenraam zag arriveren, slaakte ik een zucht van opluchting. Fie was geen onbekende in Zante, maar toch moest ik voorzichtig blijven. Indien ze nog maar iets tegen de mannen zou zeggen, konden we het wel vergeten. Eén telefoontje naar André was voldoende om iedere vrouw te verlinken, waardoor de mannen nog sneller hun plannen zouden willen uitvoeren.

Fie was een eigenwijze, zelfstandige vrouw, die zich niets van de huidige modetrends aantrok. Hoewel ze met haar praktijk voor twee levens geld had verdiend, zou ze dat nooit aan make-up of juwelen spenderen. Ze droeg een bloemenkleed, waarop grote rozen waren afgebeeld. Aan haar blote voeten zaten witte teenslippers, die als skilatten over de grond schoven. Ik begroette haar met een kus op iedere wang en een innige omhelzing. Als er iemand met een oplossing kon komen, was zij het wel.

'Sanne,' liet ze een glimlach verschijnen. 'Wat kan er zo dringend zijn, dat ik halsoverkop naar hier moest komen? Ik was bouillabaisse aan het maken.'

'Het spijt me, maar we hebben jou echt nodig. Er is iets vreselijk aan de hand.'

'Wat dan?' keken haar grote ogen mij aan. Marijke kwam de keuken binnen.

'Ooh, je bent niet alleen?'

'Nee.'

'Zullen we in de huiskamer plaatsnemen?' vroeg Marijke. Fie knikte en ging haar achterna, terwijl ik de koffie van warm water voorzag. Ik had het niet voor die espressotoestellen, noch begreep ik waarom mensen die dingen de hemel in prezen. Er was niets beter dan een zelfgemaakt bakje koffie, dat met de hand werd opgegoten. In de oven zaten koekjes met chocolade schilfers op te warmen. Alles was goed om Fie mee op de kar van de vrouwen te krijgen.

Toen zowel zij als Marijke rijkelijk waren bediend, ging ik met gekruiste benen tegenover haar zitten.

'De koekjes zijn heerlijk,' zei ze.

'Bedankt, het is een recept van mijn oma.'

'Verrukkelijk, maar kan je mij nu zeggen waarom ik zo dringend moest komen?' Ik kwam onmiddellijk ter zake.

'Weet je wat André de laatste tijd uitspookt?'

'Dat interesseert me eigenlijk geen zier.'

'Wel, dat zou je beter doen,' zei Marijke naast mij. Fie keek haar onderzoekend aan.

'En waarom zou ik willen weten wat André doet? We zijn gescheiden.'

'Wat Marijke eigenlijk wil zeggen, is dat André zich bij een groep misdadigers heeft aangesloten.'

'Pardon?' verslikte ze haar bijna in haar koffie. 'André? In geen duizend jaar. André is een vreemde gozer, maar hij is geen misdadiger.'

'Fie, we zijn serieus.' Haar ogen gingen snel over mijn lichaam.

'Wel, het lijkt niet echt serieus, als je André een misdadiger noemt. Jezusmina, hij is rechter geweest.' Marijke stond op en liet haar beide handen op haar zij rustten.

'De mannen hebben een militie opgericht.'

'Een wat?'

'Een militie, Fie. Ze willen ons terugpakken.'

'Terugpakken voor wat?'

'Omdat we ze verlaten hebben,' antwoordde ik.

'Jullie zijn gek.' Ze nam opnieuw een koekje. 'Mmm, lekker,' veegde ze de kruimels van haar mond.

'We zijn niet gek,' verzekerde ik haar. 'We hebben het met onze eigen ogen gezien. Alle mannen van Zante zijn reeds samengekomen.'

'Met welk doel?'

'Ze willen hun plannen kracht bijzetten. Er wordt over een mannenstaat gepraat.'

'Dat bestaat helemaal niet,' wuifde ze mijn woorden weg. 'Mannen en vrouwen hebben gelijke rechten.' Zonder gêne nam ze opnieuw een koekje van het schotelkje. 'Deze zijn echt super lekker.'

'Bedankt, het zijn ook mijn favoriete koekjes, maar Fie...'

'Wat?'

'Maak jij je dan helemaal geen zorgen over wat de mannen uitspoken?'

'Ach, het is een droom die ze al jaren koesteren. De emancipatie heeft de man in zijn onderbroek gezet, maar daar kunnen ze niets meer aan veranderen. Vrouwen als Simone De Beauvoir en Margaret Atwood hebben ervoor gezorgd, dat die plaat niet meer kan worden omgedraaid. Laat ze maar klooiën, daar komt niets van in huis.'

'Ze gaan wapens aanschaffen,' gaf Marijke mee.

'Waarom hebben ze wapens nodig? André kan helemaal niet schieten.' Alsof ze van bovenaf een ingeving kreeg, werd het ineens allemaal duidelijk.

'Willen ze ons doden?'

'Nee, ze willen alles beslissen. De moderne vrouw zou worden verdreven. Ze willen terug naar de tijd van vroeger.'

'Dat kan goed zijn, maar in deze wereld gaat dat niet meer.'

'Nee?' vroeg ik haar. 'Wie zal ze tegenhouden?'

'Alle vrouwenorganisaties van het Westelijk halfmond.'

'Nee Fie, vrouwenorganisaties maken geen schijn van kans, als ze de vrouwen van de buitenwereld willen afsluiten. Kijk maar naar de mormonen. Wie helpt die vrouwen? In het begin zal er wat weerstand zijn, maar op termijn...'

'Wat een ellende,' gooide ze haar handen in de lucht. 'Zijn die nu helemaal van het lotje getikt?'

'Ze hebben macht geroken.'

'Macht? Dit zijn vooroorlogse toestanden. Het onderdrukken van vrouwen is een misdaad. Dat kunnen we niet laten gebeuren.' Het gezicht van Fie werd vuurrood, alsof mijn woorden haar vanbinnen deden koken.